

УДК 81'22'27:[17.022.1:35.075.031(477)В.Ющенко(042.5)]

ІМІДЖ ТА ІДІОСТИЛЬ В. ЮЩЕНКА, ВИРАЖЕНИЙ ЧЕРЕЗ НЕВЕРБАЛЬНІ ТА ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ

Добош О.С., Сабан О.В.

Національний університет «Львівська політехніка»

У статті розглянуто складові мовної особистості третього президента України Віктора Ющенка. З'ясовано особливості його вербальної та невербальної поведінки. Виокремлено його комунікативні навички і стратегії. Проаналізовано його ідіолект на лексичному, граматичному й стилістичному рівнях на матеріалі різножанрових політичних текстів. Окреслено його специфіку та систематизовано основні характеристики.

Ключові слова: ідіолект, вербальна комунікація, невербальна комунікація, політичний дискурс, промова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні десятиріччя в українському мовознавстві досить часто розглядається питання формування іміджу політика та місця в ньому мовної складової (Є. Санченко, О. Холод), досліджено стилістичний пласт мовлення парламентарів (К. Серажим, Х. Дацишин, О. Чадюк), проаналізовано прагмалінгвістичний потенціал політичного дискурсу (І. Стецула, Н. Попова, І. Бутова, В. Турчин, І. Довганюк, Т. Гулак), а також представлено лінгвопсихологічний (К. Головинський) та когнітивно-дискурсивний (Л. Славова) аналіз мовлення урядовців. Осмислюючи питання мовленнєвих характеристик індивіда, науковці почали звертати увагу на термін «ідіолект» (Л. Ставицька, О. Зарецький, О. Данилевська, В. Труб, В. Радчук та ін.), який досить часто ототожнюють з терміном «індивідуальний стиль», проте спостереження за формуванням цих понять зумовлює потребу їхнього розрізнення [5].

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю систематизувати основні риси ідіостилю та іміджу третього президента України В. Ющенко.

Мета і завдання статті. Пропоноване дослідження зорієнтоване на реалізацію конкретної мети та завдання: проаналізувати невербальний та вербальний профілі комунікативної поведінки третього президента України В. Ющенка; окреслити специфіку його ідіолекту на лексич-

ному, граматичному й стилістичному рівнях на тлі українського політичного дискурсу. Матеріалом дослідження слугують політичні тексти різних жанрів (інтерв'ю, звернення, виступи та ін.), представлені на офіційних сайтах у мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування дослідження. Лінгвістичний енциклопедичний словник подає таке визначення: «Ідіолект – сукупність формальних і стилістичних особливостей, властивих мовленню окремого носія певної мови. Термін «ідіолект» створений за моделлю терміна «діалект» індивідуального для означення варіювання, при якому ті чи інші особливості властиві цілим групам чи колективам мовців» [11, с. 171]. Відомо, що в політичному дискурсі автор є не лише індивідом, який оперує об'єктивною інформацією, але й мовною особистістю, яка інтерпретує політичну дійсність через самостійне осмислення реальності [12, с. 47]. Успішність парламентаря залежить від його вміння триматися на публіці, здатності налагодити контакт зі своєю цільовою аудиторією. Бажаючи створити те чи інше враження, кожен учасник мовленнєвого акту вдається до певних дискурсивних стратегій. Він уживає ті чи ті слова, вимовляє їх у певному порядку з певною інтонацією, якісь слова повторює, а якісь – пропускає, прагнучи, щоб створений у такий спосіб текст мав для його адресата потрібний мовцеві сенс [9, с. 27-28].

Мовлення може слугувати могутньою зброєю політика, якщо воно ретельно продумане, насичене ефективними аргументами, які здатні переконувати і мотивувати аудиторію. Політичний лідер, на якого покладено величезну відповідальність за унікальний статус своєї політичної сили в межах української політичної системи, повинен активно працювати над своїм мовленням. У зв'язку з цим виникає потреба окреслення мовної особистості політика та основних характеристик його ідіолекту. Вдалий імідж, ідіостиль політика – запорука його успіху, адже саме індивідуальні риси промови вирізняють яскравих діячів і роблять їх пізнаваними. Ідіолект політичного лідера охоплює його комунікативні навички і стратегії, механізми повторення певних фраз і клішованих форм, використання метафор, методів заплутування, тощо.

Як нещодавно з'ясували американські вчені, на симпатії та антипатії до політиків впливає, в тому числі, голос потенційних можновладців. Невербальна комунікація включає різні компоненти, пов'язані з мовою тіла. Але головними серед них є паралінгвістичні компоненти (це голосова поведінка людини), та кінетичні компоненти (жести, вираз обличчя, погляд, посмішка, тощо). І в процесі мовлення ці компоненти поєднуються й вибудовують «невербальний профіль дискурсу», а він може мати різну кількість, інтенсивність, конфігурацію невербальних складників. Підсвідомо люди обирають лідерами політиків із низькими та глибокими голосами, інстинктивно піддаючись бажанню слідувати за сильними вождями. Стратегія впливу на емоційний стан людини з метою маніпуляції дуже проста. Наприклад, якщо авторитетна особа виголосить промову схвильовано, слухач почне відчувати легке хвилювання. Якщо ж говорити голосно, різко, обурено, озлоблено, а пізніше закликати до дії, у слухача з'явиться бажання щось робити. Голос справжнього лідера та керівника має шість основних характеристик і повинен бути: сильним, інтонаційно переконливим, чітким, досить низьким, вільним і звучати в помірному темпі [21]. На жаль, голосова поведінка В. Ющенко не належить до його сильних інструментів самовираження і впливу. Така природна невнятність, тембральна неяскість призводять до того, що він говорить, ніби «у шоку». Він ковтає склади і нечітко завершує речення. Але він знаходить вихід із цього становища і свою голосову невиразність компенсує такими довгими паузами і жестами, до яких належать три: перший – це жест підготовки рук до роботи, коли він підправляє манжети (бухгалтерська звичка); другий жест – це щіпочка солі, коли він хоче передати основну інформацію (це метафора передачі для нього); третій жест – відкриті долоні (цей жест позначає таку природну відвертість Президента, а в деяких ситуаціях він позначає безпорадність) [20]. Проте, інколи, звертаючись до людей з роз'яснювальним текстом, В. Ющенко говорить доброзичливо, спокійно, плавно, ствердно, витримуючи паузи. Цей тип мовлення можна також назвати «мовою політичного переконання». Така промова – хороша коліскова для розуму [21]. Отож, вкрай важливо приділяти увагу не лише текстовим конструкціям, а й працювати з голосом.

Аналізуючи усне мовлення цього президента, звертаємо увагу на те, що він має прекрасні ораторські здібності. Дослідження лексичного матеріалу уможливило висновок про те, що в процесі політичної діяльності він послуговується термінологічними поняттями не лише політичної, а й інших вузькопрофесійних сфер. Іншомовні лексеми, терміни у його мовленні є досить активними: це переважно власні назви, найменування іноземних організацій і запозичена термінологія (наприклад, *ратифікація, мораторій, корупція, люстрація, дефолт, офшор, сепаратизм, тендер, транш, волонтер*). У текстах В. Ющенко виявлено одиничні приклади іншомовних вкраплень мовою оригіналу, пор.: «У нас утвердилась віра в те, що ми можемо провести чесні вибори. Коли ми зараз дивимся на послевкусія це – знаєте, воно забирає ту радість для нації, для народу...» [24], «Три поради. Перше – це політика єдності. Друге – це політика єдності. Третє – це політика єдності української нації. Тому, я б сказав би, для мене це основний цимус в моїй роботі був... Я усвідомлюю, що багато з тих речей, про які я говорив, не всіма розумілися...» [24].

Політики не бояться плагиату, навіть навпаки: фраза, яка вже певний час циркулює в політичному дискурсі, краще запам'ятовується й виявляється дієвішою з рекламного погляду, ніж нова. Для прикладу, гасло передвиборчої кампанії В. Ющенко 2004 року «не словом, а ділом» – перекладена латинська приказка «*re, non verbis*», або ж «*борітеся – поборете*». Отже, в захисті є дієвими слова-знамена, вони покликані об'єднати, згуртувати й надихнути на захист від ворога чи катастрофи. «150 років тому український пророк Тарас Шевченко сказав: «*Борітеся – поборете. Ми боролися і перемогли*» [10].

Поряд зі стилістично-нейтральною у мовленні політика функціонує стилістично-забарвлена лексика, особливо, під час конфлікту з Ю. Тимошенко. Вперше публічний скандал між В. Ющенко та Ю. Тимошенко виник 19.05.2005, коли на засіданні РНБО – Ющенко різко розкритикував Прем'єр-міністра Тимошенко – за тиск на оптових торговців бензином [18]. Ющенко сказав їй, що в такому випадку вона може написати заяву про відставку та йти разом з СДПУ(о) та „Регіонами“ (політ. сила В. Януковича) дудіти в дудки та стукати в барабани [3]. Пізніше він «красномовно» називає її «біла з косою», «воровка», «бомж», «криза». «*Коли я їду на схід України, стоїть питання: Чому поруч стоїть ця воровка? Шановні друзі, сім років Кучма, Суркіс, Медведчук – великий законник! – воюють з цією жінкою! <...> За сім років влада не організувала суду – і при цьому говорять, що вона злочинець!*» [25]. «*Де беруться сотні мільйонів гривень на рекламу у людини, в якій немає ні квартири, ні шматочка землі, ні машини. Бомж*» [29]. «*Хто буде відповідати за інфляцію 22 %? Зовнішня криза? Криза у нас сидить на вулиці Грушевського, на сьомому поверсі, в кабінеті прем'єр-міністра*» [27].

Слід зауважити чималу кількість вкраплень гумору у словесних баталіях В. Ющенко зі своїми опонентами. Адже, гумор в політиці спрямований на аудиторію, на втримання уваги адресатів, тому його специфіка залежить від культури слухача. Г. Бейтсон порівнює жарти з парадоксом

та робить припущення, що свобода говорити нісенітницю, свобода насолоджуватися нелогічними альтернативами мислення є невід'ємною частиною комфортних людських взаємовідносин [22]. Можливо, саме такий нюанс гумору так сильно пов'язує його з демократичним режимом.

Гумор, іронія, сарказм надзвичайно небезпечні, оскільки заздалегідь заготовлені жарти в переважній більшості випадків закінчуються невдачею для оратора. Образливі жарти, навішування ярликів у виступах політиків майже завжди викликають не підтримку, а відчуження [8, с. 143]. Промови українського экс-президента охарактеризовано згідно з теорією Дж. Мейєра про три принципи виникнення гумору (втіху, абсурд й перевагу). Найпопулярнішим у середовищі українського політикуму є використання принципу абсурду, іронічної вербальної агресії політичних опонентів. «Всі у служби, які призвели до втечі національних і міжнародних інвестицій, мають піти у відставку. Роль влади – як швейцара, вийти на тротуар і кланятися перехожим: «У нас таке шикарне блюдо...» [2]. «В будь-який двір зайдіть і запитайте в хлопчика: де тут мафія живе? І він покаже пальчиком» [15]. «Ми – українці...Вправні шукачі себе в чужому слові і в чужому житті. Досвідчені прохачі чужої ласки по чужих столицях» [7].

Принцип втіхи, налаштування аудиторії на позитивне сприйняття політичного повідомлення – популярний прийом мовців Сполучених Штатів Америки, передусім, Б. Обами. Принцип переваги, відкрите демонстрування «вищості» одного політика над «меншовартістю» іншого, використовується і в американському, і в українському політичному дискурсі. Щодо особливостей гумору Віктора Ющенка, то у 70% випадків він використовує усталені словосполучення з негативною конотацією («Я хотів би сказати, мій шановний опоненте! Ви ще не бачили смаленого вовка у своєму уряді» [6]), щоб натякнути на недосвідченість, брак життєвих випробувань опозиційного кандидата. «Вибач, а чому ти так себе ведеш? Звизни, що перед тобою президент сидить, а не пастух гусей» [23]. Отже, включення гумору у політичний дискурс є одним з дієвих методів завоювання довіри електорату, втримання його симпатій та усунення опонентів.

Розглянувши офіційне мовлення В. Ющенка, можна зробити висновок про домінування в ньому різнотипних метафор (смерч війни, патологічна ідея, квота для смерті, апологети сталінізму, сплячий слон, ці руки нічого не крали, вкрасти майбутнє, позитивні/чіткі сигнали). Виокремлюються метафори, які окреслюють український народ як єдине ціле: «Що цікаво – люди вийшли на вулиці не вимагати хліба, а об'єдналися у прагненні свободи» [10], «Мій головний посил, з яким я приїхав сюди, у край абсолютно український: ніяка патологічна ідея, яка належить хворим людям, про сепаратизм, федералізм, не буде мати розвитку» [23]. У такий спосіб він намагається розбудити почуття відповідальності українців за майбутнє країни: «Ми повинні одягнути Україну у чисту сорочку і прибрати з її тіла символи тоталітарного режиму – можливо, нехай не за рік» [17]. Використовуючи таку риторичку, він додає надії та рішучості своїм прихильникам.

«Моя країна була мудрим і сильним, але сплячим слоном. Сьогодні він прокидається» [10]. На прагматичному рівні ідіолект Ющенка конструюється за допомогою звернення до позитивних емоцій через образ кращого майбутнього для об'єднаного народу України: «Ми скинули з плечей тягар минулого! Більше ніхто не посміє вказувати нам як жити і кого обирати» [16]. Далі ще одна метафора – Ющенко повідомив, що Україна «на порозі визначних змін», а «процес нагадує випікання хлібу: потрібні якісні складові, потрібна кропівка і зміла праця, а коли тісто готове – треба форма, яку набере духмяна хлібина» [1]. Після цього Ющенко вимовив фразу, де при бажанні можна легко побачити експорт революції: «На ваших очах Україна збагатилася палітурою Європи новим помаранчевим відтінком. На черзі нові яскраві барви, бо немає нічого більш творчого і потужного ніж переможна свобода» [1].

Подекуди він використовує метафори-формули в основному для відтворення негативних емоцій, почуттів відносно подій, які відбувалися і можуть ще раз повторитись (опускати руки, вирвати серце, гетто голоду, як у себе вдома, чорні дошки): «Третину наших сіл занесли на чорні дошки», їх перетворили на гетто голоду – задовго до Гітлера. Голодомор – не просто біль і рана. Це – чорна діра нашої історії, яка могла безповоротно поглинути не тільки Україну, але й будь-яку найменшу надію на життя. Тут, на цих майданах вони чули золотий голін волі. Їм вирвали серце» [17]. Характерним для нього є також вживання народних прислів'їв чи приказок, які роблять мовлення більш адресованим, ближчим до сприйняття слухачів. «Даруйте, як євреї на яйцях сторгували. Це називається приватизація? Мені це нагадує, як Катерина II своїм коханцям в Україні дарувала землю, це приблизно такий же процес» [28].

Стрижневим компонентом мовлення экс-президента є вирази, пов'язані з членством у Євросоюзі, що чітко вказують на проєвропейський вектор руху його політичної. Він не приховує, що майбутнє України у Європейському союзі та НАТО: «Без України Європа неповноцінна. Ми не сусіди Європи, чи частина Європи, ми – Європа» [13]. Досить патетично він звертається до парламентарів у Європарламенті, кажучи: «Ви, європейські парламентарі, маєте право вважати себе хрещеними батьками нової демократичної України. За українським звичаєм хотів би схилити голову і подякувати за підтримку українського народу у важкі хвилини» [1]. У своєму виступі на Вільнюській міжнародній конференції «Спільне бачення спільного сусідства» экс-президент України Віктор Ющенко зробив недвозначну заяву, підкреслюючи, що Україна сподівається отримати від Європейського союзу «чіткий сигнал, що філософія взаємин між ними базується на принципі «відкритості дверей» [26], «Україна не може продовжувати залишатися там, де вона перебуває тепер, – у зоні невизначеності між Сходом і Заходом» [26]. Отже, специфіка ціннісних орієнтирів В. Ющенка полягає в домінуванні в його мовленні лексем на позначення шляху змін, реформи і мирної боротьба, які впливають на готовність українців сприймати нове політичне бачення життя країни.

В. Ющенко був і лишається переконаним прихильником ненасильницького розв'язання усіх суспільних конфліктів. Президент зайняв місце миротворця. Він, як завжди, шукав містки до якогось компромісу і порозуміння. Згадаємо, як він щовечора закликав Майдан і всю Україну через телеекрани: *«Тільки без крові! тільки без жертв! тільки шляхом ненасильницьких дій! З нами Бог і Україна, з нами духовна сила – тому ми не можемо уподібнитися тим, хто будує політику на обмані і силі»* [4]. *«Стоять на майдані до мільйона людей! І не упало жодної краплі крові! Ми живемо у дивний час... Є відчуття, що те, що ми робимо – ми робимо на мільйони років, не звертаючи уваги ні на здоров'я, ні на обличчя. Те, що з обличчям – це епізоди... Це плата за позицію, це вхідний квиток...»* [10].

Отже, як бачимо, екс-президент у більшості своїх промов закликає до національної єдності і відродження. У суспільстві є чотири міфи: національного відродження, комуністичний, демократичний та імперський. Ющенко дрейфував у бік імперського. Вибираючи кандидата, українці керуються міфами і архетипами, які були всотані з молоком матері і є частиною нашої ментальності. Міф національного відродження умовно всередині ділиться на селянський і козацький міфи. Наразі цей міф підтримують близько 52–55% українців. Вимоги до кандидатів приблизно такі: самодостатній чоловік середнього віку, який не має власного бізнесу, професійний політик. Повинен всіляко демонструвати зацікавленість культурою і історією своєї нації [14]. На той складний період часу Ющенко відповідав цим всім вимогам і був єдиним у колі провладних політиків носієм харизми, його любили просто так, а не за якісь конкретні заслуги і тому він отримав велику підтримку електорату.

Віктор Андрійович (або його радники) давно вибрав для себе образ типового західного демократичного політика зі стандартною лексикою і риторикою. На Заході політика ще з часів Вебера стала професією, відповідно існують чіткі регламентації щодо тем, метафор, порівнянь і постановки цілей. Тому більшість звернень керівників держав дуже подібні. І звернення Ющенка не стало винятком: захоплення народом, оцінка помилок і пошук завдань на найближче майбутнє. Конструюючи історичний дискурс, В.Ющенко намагається вийти за рамки національного нарративу, активно залучаючи до своїх промов таких відомих світових лідерів як Наполеон, У. Черчилль, Дж. Вашингтон, Дж. Кеннеді, Іоанн Павло II, Л. Валенса. *«Моя кожна клітина працюватиме на державу»* [30] перегукується з першим виступом Черчеля на посаді прем'єр-міністра, який отримав назву «Blood, Toils, Tears and Sweat»: *«I have nothing to offer but blood, toil, tears and sweat»*.

Отже, імідж політичного лідера є важливою складовою успішної виборчої кампанії. Команда Ющенка доклала чимало зусиль, щоб кожного разу його імідж був максимально наближений до потреб масової свідомості й очікувань виборців, використавши нові способи й методи роботи з ними. Було видно неозброєним оком, що екс-президент під час своєї президентської діяльності кілька разів змінював свій імідж. Перед виборцями він спочатку постав втіленням совісті нації, «гонимого борця за правду», «револю-

ціонер-правдолюб», «батько-нації», який повстав проти системи, основаної на корупції і організованій злочинності. Ющенко – віруюча людина. На масових акціях він регулярно з'являється в супроводі сім'ї, підкреслюючи своє багатодітне батьківство. Таким чином, в масовій свідомості налагоджується асоціативний зв'язок між сімейним статусом Ющенко і його патріархальною роллю в українському суспільстві. Імідж батька нації є консолідуючим фактором, який повинен подолати розкол між церквами і суспільним баченням майбутнього України.

У своїх виступах і під час передвиборчої агітації, і вже на посаді президента, він постійно говорить про релігійну толерантність, терпимість, необхідність зваженого підходу у питаннях розв'язання релігійних проблем, наголошує, що Українська держава була і залишається активним партнером церкви у процесі розбудови конструктивних церковних відносин: *«Ми є партнерами церкви і хочемо допомогти церковним лідерам знайти порозуміння та гармонію»* [19].

Ліберальний стиль управління в умовах надзвичайно потужної опозиції був абсолютно невинуватим. «Революція» повинна була продовжуватися, але Віктор Ющенко з багатьох причин не пішов на ряд радикальних кроків, які були такими необхідними для оздоровлення суспільства, втративши в іміджі реформаторський елемент. Не відбулось очікуваного оновлення в суспільстві, адже необхідна була артикуляція реформаторських ініціатив та амбіційних проектів. Не став Віктор Ющенко і українським Джорджем Вашингтоном, як того йому побажав Джордж Буш. Було очевидним, що у екс-резидента відсутня чітка стратегія діяльності, він постійно чекав на те, щоб йому вказали правильний шлях чи подавали якісь сигнали то від РПЦ (Російська Православна Церква): *«Україна сподівається отримати багато позитивних сигналів, яких потребує православ'я...»*, заявив Віктор Ющенко на початку зустрічі з патріархом під час візиту предстоятеля Російської православної церкви Кирила [31], то від Європи: *«в Україні чекають чітких сигналів з Брюсселя про перспективи членства в ЄС...»*, *«Ми ж не вимагаємо, щоб нам сьогодні сказали, коли ми станемо членом ЄС. Але наш народ хоче знати, куди веде ця дорога»*, – сказав глава держави в інтерв'ю німецькій газеті «Хандельсблатт» [32].

Висновки з даного дослідження і перспективи. Отже, якщо врахувати всі помилки і здобутки екс-президента В. Ющенко, то стає зрозумілим, що бажано не спрямовувати вектор розвитку України у проамериканську, проросійську чи прозахідноєвропейську площину, а потрібно, щоб Україна відстоювала свої національні інтереси, які будуть домінуючими та найважливішими для української влади і збережуть національну єдність і цінності. Специфіка ж ціннісних орієнтирів В. Ющенка полягала в домінуванні в його мовленні лексем *шлях змін, реформи* і *боротьба*, які впливають на готовність українців сприймати нове політичне бачення життя країни. Подальший напрям дослідження цього питання вбачаємо в глибшому аналізі всіх системно-мовних характеристик українського політика, розробці комплексних мовних моделей представників різних політичних сил.

Список літератури:

1. Амчук Л. Ющенко в Європі: на конвертах і в месіджах [Електронний ресурс] / Леонід Амчук. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2005/02/24/4385984/>.
2. «Без покарань ситуацію не виправити!» – вимоги Ющенка, які треба перечитати ще раз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/articles/2005/02/9/3006939/>.
3. Газета.RU: Ющенко послав Тимошенко «дудити в дудки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.korrespondent.net/world/worldabus/257664-gazeta-ru-yushchenko-poslav-timoshenko-duditi-v-dudki>.
4. Грабовський С. Ющенко, якого ми не знаємо [Електронний ресурс] / Сергій Грабовський. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/articles/2005/09/12/3013284/>.
5. Грапонова К.Г. Проблема идиолекта в русском политическом дискурсе / К.Г. Грапонова, Т.Ф. Шумарина // Мова. – 2013. – № 19. – С. 47-50.
6. Дебати Ющенка та Януковича. Стенограма [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2004/11/16/4382840/>.
7. День народження Шевченка – день свободи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/news/story/2009/03/090309_shevchenko_om.shtml.
8. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова / Микола Григорович Зубков. – 5-те вид. випр. – Харків: Торсінг, 2004. – 448 с.
9. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки: [моногр.] / В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – 656 с.
10. Лещенко С. Перший день Ющенка в Давосі: обійми у сугробах [Електронний ресурс] / Сергій Лещенко. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/articles/2005/01/29/3006596/>.
11. Лингвистический энциклопедический словарь / под ред. В.Н. Ярцевой. – М.: «Советская энциклопедия», 1990. – 685 с.
12. Мацько О.М. Дипломатичний підстиль української мови / Оксана Михайлівна Мацько // Наука і сучасність. Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К.: ІЗМН, 1998. – Ч. 1. – С. 194-200.
13. Напередодні візиту до Берліна Президент Віктор Ющенко в інтерв'ю німецькій газеті “Die Welt” заявив, що інтеграція України в ЄС – це основна мета нинішнього уряду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/927870.html>.
14. Політична міфологія України: імідж кандидатів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/284997-politichna-mifologiya-ukrajini-imidj-kandidativ.html>.
15. Президент закликав державних службовців не ходити на полювання та в лазні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vgolos.com.ua/news/prezydent-zaklykav-derzhavnyh-sluzhbovtiv-ne-hodyty-na-polyuvannya-ta-v-lazni_29838.html?print.
16. Промова президента України Віктора Ющенка на Майдані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/articles/2005/01/23/3006391/>.
17. Промова президента України на Михайлівській площі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/539086-promova-prezidenta-ukrani-na-mihaylivskiy-ploshch_630135.html.
18. Румянцев Ф. Ющенко послал Тимошенко «дудеть в дудки» [Електронний ресурс] / Ф. Румянцев. – Режим доступу: https://www.gazeta.ru/2005/05/21/oa_158276.shtml.
19. Українська держава була і залишається активним партнером церкви – Віктор Ющенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/799938-ukrainska-dergava-bula-zalishatsya-aktivnim-partnerom-tserkvi_vktor-yushchenko_811242.html.
20. Українські політики – від рук до тіла [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/1847139.html>.
21. Черниш О. Аналіз голосів українських політиків: Тимошенко «хрипить», Ляшко «довбить», а Порошенко «хвилюється» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.depo.ua/ukr/life/yak-zvuchat-ukrayinski-politiki-lyashko-skripit-i-dovbit--17082015170700>.
22. Чорновол-Ткаченко О. Еволюція та класифікація підходів до вивчення гумору у політичному дискурсі [Електронний ресурс] / О. Чорновол-Ткаченко. – Режим доступу: <http://tinyurl.com/pfnyn3a>.
23. Ющенко в Донецьку: «...А чому ти так себе ведеш? Привыкни, что перед тобой президент сидит, а не пастух гусей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2005/02/11/4385605/>.
24. Ющенко: Жаль доверять политику двум манипуляторам. Эксклюзивное интервью [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podrobnosti.ua/667484-juschenko-zhal-doverjat-politiku-dvum-manipulatoram-ekskljuzivnoe-intervju.html>.
25. Ющенко защитил Юлю от Суркиса. Его преследуют сторонники Януковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2004/12/17/4384063/>.
26. Ющенко зробив у Вільносі недвозначну заяву [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/3942-yuschenko-zrobiv-u-vilnyusi-nedvoznachnu-zayavu.html>.
27. Ющенко и Тимошенко винят друг друга в кризисе. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.bbc.co.uk/1/hi/russian/international/newsid_7794000/7794392.stm.
28. Ющенко каже, що Луганськтепловоз сторгували як єврей на яйцях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/96735-yuschenko-kaje-scho-luganskteplovoz-storguvali-yak-evrey-na-yaatsyah.html>.
29. Ющенко обізвав Тимошенко Бомжем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2009/11/11/4306703/>.
30. Ющенко представив СБУ детонатор і пообіцяв дві буханки хліба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2005/02/8/3006861/>.
31. Ющенко: Розкол у церкві має бути подоланий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/1786182.html>.
32. В. Ющенко чекає сигнал з Брюсселя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://daily.rbc.ua/ukr/show/v-yushchenko-zhdet-signal-iz-bryusselya_1160146705.

Добош О.С., Сабан О.В.

Национальный университет «Львовская политехника»

ИМИДЖ И ИДИОСТИЛЬ В. ЮЩЕНКО, ВЫРАЖЕННЫЙ ЧЕРЕЗ НЕВЕРБАЛЬНЫЕ И ВЕРБАЛЬНЫЕ СРЕДСТВА КОММУНИКАЦИИ

Аннотация

В статье рассмотрены составляющие языковой личности третьего президента Украины Виктора Ющенко. Выявлены особенности его вербального и невербального поведения. Выделены его коммуникативные навыки и стратегии. Проанализирован его идиолект на лексическом, грамматическом и стилистическом уровнях на материале разножанровых политических текстов. Очерчено его специфику и систематизированы основные характеристики.

Ключевые слова: идиолект, вербальная коммуникация, невербальная коммуникация, политический дискурс, речь.

Dobosh O.S., Saban O.V.

Lviv Polytechnic National University

V. YUSHCHENKO'S IMAGE AND IDIOLECT EXPRESSED THROUGH NONVERBAL AND VERBAL MEANS OF COMMUNICATION

Summary

The present paper aims to examine constituent parts of language identity of the third president of Ukraine. Its verbal and nonverbal features are analysed. Special attention is given to his communicative habits and strategies. Viktor Yushchenko's idiolect is analysed on the lexical, grammatical and stylistical levels. The analysis is based on political texts of different genres. As a result of thorough examination of the collected data unique features are outlined and integrated.

Keywords: idiolect, verbal communication, nonverbal communication, political discourse, speech.